

[Boligministeren.]
fældet umiddelbart før lovrevisionen. Men naturligvis kan vi ikke se resultater af denne lovrevision allerede nu.

Den nævnte stigning skyldes først og fremmest det omfattende påbegyndte montagebyggeri ikke mindst i hovedstadsområdet; det er en byggeform, der i sig selv betyder et supplement til det såkaldte traditionelle byggeri, en form — for boligbyggeriets vedkommende ikke særlig tillokkende for private bygherrer — som i første række er søgt fremmet af de sociale boligselskaber. Jeg kan nævne, at denne byggeform i hovedstadsområdet andrager omkring 45 pct. af det støttede byggeri, altså i høj grad en tilvækst til den normale byggekapaцитet.

Når vi nu erindrer os den lige nævnte nedgang i det sociale byggeris andel af det fuldførte byggeri, betyder det altså, at der har været en tilsvarende stigning i den private byggesektor, der imidlertid har valgt at foretrække enfamilieshusbyggeri, en byggeform, der i 1957 udgjorde 45 pct. af samtlige fuldførte lejligheder i hele landet, og som siden da har udvist en betydelig stigning i det fuldførte byggeri. Andelen steg til 53 pct. i 1958, 57 pct. i 1959, 61 pct. i 1960; og ifølge den seneste opgørelse, vi har for hele året 1961, udgjorde enfamilieshuses andel af samtligt fuldført byggeri 62 pct. Jeg vil skønne, at den for 1962 vil vise en yderligere stigning.

Lad mig her gøre den bemærkning, at når man ud fra disse tal har peget på, at det private byggeri er steget voldsomt på bekostning af det sociale udlejningsbyggeri, så er det noget misvisende, hvis man tænker på privat udlejningsbyggeri, for her er tallene jo meget små. Men set under ét er det givet, at den stigningstakt, der hidtil har været i det fuldførte samlede byggeri, ikke kan fortsætte, medmindre der i den kommende tid sker en yderligere rationalisering og mekanisering, d. v. s. en industrialisering af byggeriet.

Vi har — og det er det, der er basis for den stigningstakt, der har været — hidtil kunnet udnytte den tidligere omfattende reserve af arbejdsløse, ligesom vi har haft en betydelig tilvækst af tillært arbejdskraft, det sidste vel nok som en direkte følge af kravene om rationelt byggeri, i første række

montagebyggeri, såvel inden for det offentlige byggeri som boligbyggeriet.

Dertil kommer, at en betydelig del af det meget omfattende industri- og fabriksbyggeri, jeg nævnte før, er montagebyggeri. Det er det dels som følge af den anspændte byggesituation i det hele taget, dels vel også fordi navnlig den slags byggeri på grund af projektets art i sig selv er velegnet til de nye arbejdskraftbesparende metoder. Ikke mindst på denne baggrund må man også vurdere det betydelige omfang i tilvæksten i det fuldførte byggeri. Men selv når man tager denne realitet med ind i billedet, kan det ikke bestrides, at byggeriet har været anspændt, selv om man i adskillige tilfælde overvurderer dette, generaliserer ud fra enkelte tilfælde.

Ikke desto mindre er det i erkendelse af, at byggeriets omfang jo ikke skal måles i det igangsatte byggeri, men derimod i det byggeri, der bliver fuldført, at man for at nå et resultat netop på dette område har fundet det nødvendigt at gennemføre visse restriktive foranstaltninger i så henseende, foranstaltninger, som jeg kort skal redegøre for.

Således har det offentlige byggeri og visse dele af erhvervsbyggeriet lige siden besættelsen været underkastet regulering, mens boligbyggeriet på sin vis også har været det, nemlig gennem statslåneordningen for såvel det private som det sociale byggeri, som vel udgjorde $\frac{9}{10}$ af boligbyggeriet; det har hidtil været reguleret over bevillingsvirksomheden med undtagelse af en ganske kort periode. En mere udadventt regulering måtte, da denne reguleringsform blev ophævet ved statslåneordningens bortfald, indføres, og det skete ved bekendtgørelsen af 27. februar 1960 i hovedstadsområdet, i en række større provinsbyer og de områder, der grænsede herop til — en regulering, der for tiden gælder det såkaldte udvidede hovedstadsområde, d. v. s. hele Nordsjælland, Roskilde og Køgeområdet, for så vidt angår boligbyggeriet. Uden for Sjælland gælder endvidere en sådan regulering i Ålborg-, Århus- og Odenseområdet. I december 1961 blev der i disse områder tillige gennemført en regulering for moderniseringsarbejder, og i tilslutning til den redegørelse, der blev afgivet under de politiske